

ΣΕΒ

*Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας*

**Τεύχος 10
Ιούνιος 2003**

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

**ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ**

Στην έκθεση που ακολουθεί:

- ✓ παρουσιάζονται οι λόγοι που συμβάλλουν ή όχι στην βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών των χωρών σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
- ✓ γίνεται μία σύντομη ανάλυση όπου εξετάζεται η επίπτωση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών¹ στην ανάπτυξη και στις επιχειρήσεις.
- ✓ παρουσιάζονται οι απόψεις υψηλόβαθμων στελεχών επιχειρήσεων από όλους τους κλάδους της οικονομίας για το πώς βλέπουν την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που διενέργησε ο ΣΕΒ σε συνεργασία με το World Economic Forum.

Γιατί είναι απαραίτητη η εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών;

Σε επίπεδο κράτους η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών συνεπάγεται εξασφάλιση σταθερών ευνοϊκών συνθηκών ανάπτυξης, ακόμα και σε περιόδους αναταραχών και αβεβαιότητας. Βιωσιμότητα επιτυγχάνεται με ισοσκέλιση των εσόδων – εξόδων και εξάλειψη των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού του κράτους και περιορισμό του δημοσίου χρέους.

Σε επίπεδο επιχείρησης βιώσιμα δημόσια οικονομικά συνεπάγονται: υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον, λιγότερους φόρους, μείωση των επιτοκίων δανεισμού, διευκόλυνση πραγματοποίησης επενδύσεων.

Ποιες χώρες έχουν βιώσιμα δημόσια οικονομικά και ποιες όχι

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2003, επτά χώρες της ΕΕ15 αξιολογούνται ότι έχουν βιώσιμα δημόσια οικονομικά, ενώ για τις υπόλοιπες οκτώ εκφράζονται σοβαρές αμφιβολίες.

	Βιώσιμα	Μη Βιώσιμα
	Βιώσιμα Υπό Όρους	Εμφανής Κίνδυνος
Αυξημένος Κίνδυνος	Βέλγιο	Γερμανία Ελλάδα Ισπανία Γαλλία Ιταλία Αυστρία Πορτογαλία
Μικρότερος Κίνδυνος	Βιώσιμα	Περιορισμένος Κίνδυνος
	Δανία Λουξεμβούργο Ολλανδία Φιλανδία Σουηδία Ην. Βασίλειο	Ιρλανδία

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία πληροφοριών / εκτιμήσεων Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ελλάδα κατατάσσεται στις χώρες που δεν έχουν βιώσιμα δημόσια οικονομικά και υπόκειται σε εμφανείς κινδύνους δημοσιονομικών ανισορροπιών, εάν δεν προχωρήσουν σε διαρθρωτικά μέτρα.

¹ **Δημόσια οικονομικά σημαίνει** η εξασφάλιση ότι δεν θα υπάρχουν μεγάλα ελλείμματα στον κρατικό προϋπολογισμό διαχρονικά.

A. Ευρωπαϊκές Εμπειρίες – Πώς επέτυχαν βιώσιμα δημόσια οικονομικά;

Παράγοντες που συμβάλλουν στη βιωσιμότητα σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- ✓ Πλεόνασμα Προϋπολογισμού
- ✓ Περιορισμός Δημοσίου Χρέους
- ✓ Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό
- ✓ Επιτυχής επανασχεδίαση του ασφαλιστικού συστήματος
- ✓ Περιορισμός των εξόδων και πλεονάσματα στα ασφαλιστικά ταμεία

B. Ποιοι είναι οι λόγοι για μη βιώσιμα δημόσια οικονομικά;

Η επιτροπή προτείνει τα εξής μέτρα για να αποφευχθούν οι ανισορροπίες στον προϋπολογισμό:

- ✓ Περιορισμός δημοσίων δαπανών
- ✓ Δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων
- ✓ Ισοσκέλιση προϋπολογισμού
- ✓ Μείωση δημοσίου χρέους
- ✓ Ολοκλήρωση μεταρρύθμισης ασφαλιστικού συστήματος
- ✓ Έλεγχος των εξόδων που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού
- ✓ Μεταρρύθμιση αγοράς εργασίας
- ✓ Μεταρρύθμιση συστήματος υγείας

Σε επίπεδο επιχείρησης βιώσιμα δημόσια οικονομικά συνεπάγεται: υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον, λιγότερους φόρους, μείωση των επιτοκίων δανεισμού, διευκόλυνση πραγματοποίησης επενδύσεων.

2. Έχει σημασία η διατήρηση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών;

Συγκρίνοντας την αύξηση του ΑΕΠ, την μεταβολή της απασχόλησης και τον όγκο των επενδύσεων ανάμεσα στις χώρες με βιώσιμη και μη βιώσιμη δημοσιονομική πολιτική, δεν φαίνεται να συνιστά αυτή η πολιτική διαφοροποιό παράγοντα ως προς τις πραγματοποιηθείσες (έτη 1998-2002) και τις μελλοντικές (2003-2004) επιδόσεις τους.

Εντούτοις, αν μεταβληθούν οι σημερινές συνθήκες υπό την επίδραση π.χ. αύξησης των επιτοκίων ή αύξησης των δημοσίων δαπανών λόγω γήρανσης του πληθυσμού, η επιβάρυνση στο επιτόκιο λόγω κινδύνου σε κάθε ομάδα χωρών θα είναι διαφορετική. Ως συνέπεια θα διογκώνεται δυσανάλογα η επιβάρυνση του προϋπολογισμού λόγω αποπληρωμής τόκων στις χώρες με υψηλές δανειακές υποχρεώσεις. Για παράδειγμα σε μία χώρα με δημόσιο χρέος που φτάνει στο 100% του ΑΕΠ, η αποπληρωμή τόκων μπορεί να ξεπεράσει το 10% του ΑΕΠ όταν σε χώρες με χαμηλό χρέος και βιώσιμα δημόσια οικονομικά θα περιορίζεται σε επίπεδα κοντά στο 3% - 4%.

Έλλειψη βιωσιμότητας

Τι σημαίνει για το σύνολο της οικονομίας;

Αρνητική επίδραση στην πραγματοποίηση επενδύσεων και στην ανάπτυξη της ομάδας των χωρών με υψηλές δανειακές επιβαρύνσεις και μη βιώσιμα δημοσιονομικά. Δημοσιονομικοί περιορισμοί στην άσκηση αποτελεσματικής κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής.

Τι σημαίνει για την επιχείρηση;

Υψηλό κόστος κεφαλαίων. Συνωστισμός στην διεκδίκηση δανειακών κεφαλαίων και ανταγωνισμός με το δανειζόμενο δημόσιο. Αρνητικές επιπτώσεις στις επιχειρηματικές επενδύσεις. Τάση για υψηλότερους φόρους.

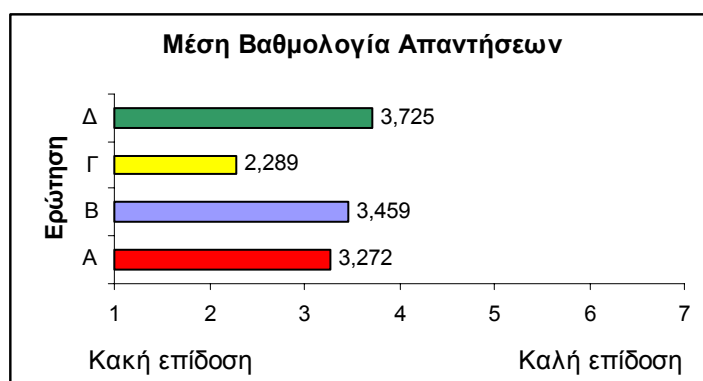
3. Πώς βλέπουν οι επιχειρήσεις την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής;

Στην έρευνα που διενήργησε ο ΣΕΒ σε συνεργασία με το World Economic Forum συμπεριλαμβάνονταν και οι εξής ερωτήσεις:

- ✓ Α. Κρατικές επιχορηγήσεις στην Ελλάδα κρατούν ζωντανές τις μη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ή βελτιώνουν την παραγωγικότητα;
- ✓ Β. Η Κυβερνητική παρέμβαση στην Ελλάδα διαστρεβλώνει τον υγιή ανταγωνισμό ή όχι;
- ✓ Γ. Το Φορολογικό Σύστημα στην Ελλάδα είναι περίπλοκο και διαστρεβλώνει τις επιχειρηματικές αποφάσεις ή είναι απλό και διαφανές;
- ✓ Δ. Οι έξτρα πληρωμές - δωροδοκίες σε θέματα ετησίων πληρωμών φόρων είναι συχνές ή δεν συμβαίνουν ποτέ;

Υψηλόβαθμα στελέχη δείγματος επιλεγμένων επιχειρήσεων από το σύνολο της οικονομίας κλήθηκαν να βαθμολογήσουν τις παραπάνω ερωτήσεις στην κλίμακα 1 ως 7, με 1 = η χειρότερη βαθμολογία και 7 = το άριστα.

Η μέση βαθμολογία στην κάθε ερώτηση ήταν:

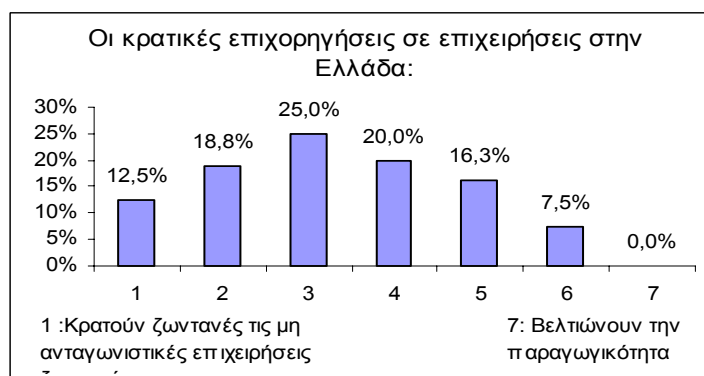

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων έρευνας ΣΕΒ - WEF

Μόνο η ερώτηση Δ έλαβε βαθμολογία πάνω από την βάση, αλλά και αυτή ελάχιστα μόνο μεγαλύτερη από τη βάση. Την χαμηλότερη βαθμολογία λαμβάνει η ερώτηση Γ που δείχνει ότι το φορολογικό σύστημα στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα περίπλοκο και διαστρεβλώνει τις επιχειρηματικές αποφάσεις.

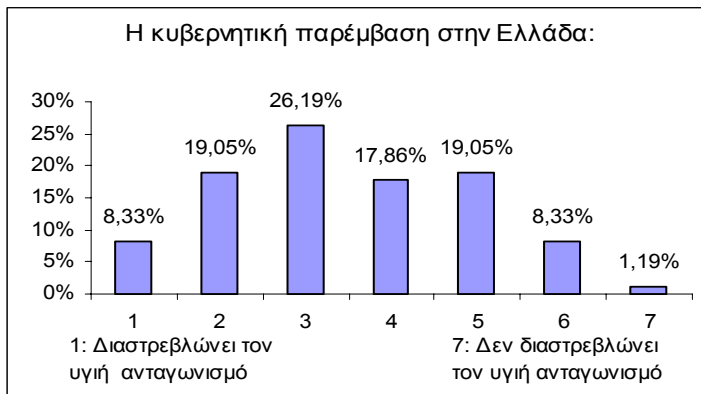
Για κάθε ερώτηση η κατανομή των απαντήσεων ήταν:

Α. Όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες και την παρέμβαση του κράτους:

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων έρευνας ΣΕΒ - WEF

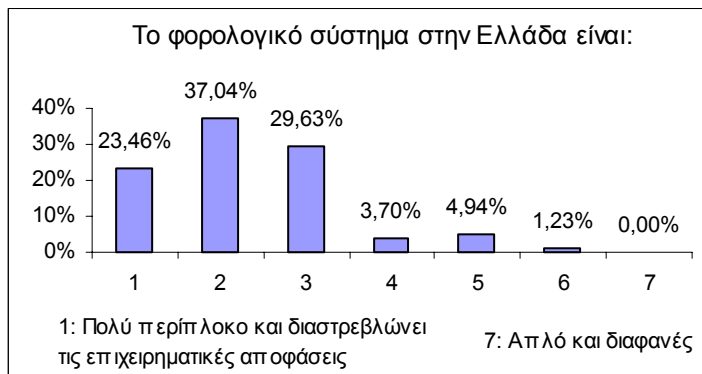
Οι δαπάνες με την μορφή κρατικών επιχορηγήσεων τείνουν να κρατούν ζωντανές τις μη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων έρευνας ΣΕΒ – WEF

Η κυβερνητική παρέμβαση τείνει να διαστρεβλώνει τον υγιή ανταγωνισμό.

Β. Όσον αφορά τα φορολογικά έσοδα:

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων έρευνας ΣΕΒ – WEF

Το φορολογικό σύστημα είναι πολύ περίπλοκο και διαστρεβλώνει τις επιχειρηματικές αποφάσεις.

Οι επιχειρήσεις δεν έχουν θετική γνώμη για το φορολογικό σύστημα και την παρέμβαση του κράτους.